

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dissertatio Triplex Theologica, Ad Mentem Præclarissimi
Ecclesiæ D. S. P. Avgvstini, (Cui consonat Doctor
Angelicvs cum Melliflvo,)**

Schweitzer, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.LXXXII.

Responsio secunda. Primum peccatum in primo homine non potuit oriri ex
cæca & indomita concupiscentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39320

mus omnes impressum nobis cauterium conspirationis antiquæ &c. Dicitque quod Eva vivat in nobis, per hereditariam concupiscentiam.

Dico secundo. Primum peccatum in primo homine, in statu Innocentiæ, non potuit oriri ex cæca & indomita concupiscentia. Ita Augustinus in variis locis & libris, præcipuè illis, quos scripsit contra Iulianum. Probat: quia docet Augustinus rebellem concupiscentiam esse naturæ vitium, & vulnus inflictum à Diabolo: ergo non potuit esse in primo homine ante peccatum, ac proinde ex illa oriri non potuit primum peccatum. Consequentia patet, quia Deus non potest potentia saltem ordinariâ hominem sine sua culpâ creare cum vitio inclinante ad peccatum; neque ante peccatum potuit illi à Diabolo infligi tale vulnus. Probat antecedens primo ex lib: 1. de nupt: & concup. c. 2; ubi ait: *Hoc humanogeni inflictum vulnus à Diabolo, quidquid per illud nascitur, cogit esse sub diabolo, tanquam de suo frutice fructum jure decerpit: non quod ab illo sit natura humana, quæ non est nisi ex Deo, sed vitium, quod non est ex Deo.*

Probat secundo ex lib. de grat. Christi c. 20. *Aliud est charitas radix bonorum, aliud cupiditas radix malorum, tantumque inter se differunt, quantum virtus & vitium ----- Cupiditas hominis quæ vitium est, hominem habet auctorem, non hominis auctorem.*

Probat tertio ex lib. 3. cont. Iul. c. 21. *Vis enim vincere concupiscentiam expugnatione ejus, me verò laude ejus; sed ego respondeo, ut vincatur, qui laudat, judicat, qui pugnat. Si enim malum est cur laudas? si bonum est,*

cur expugnas? --- Quamdiu igitur expugnator libidinis eris, tamdiu pro me contra teipsum iudex eris. &c. c. 23. Si malum est concupiscentia, cur laudas? si bonum est, cur expugnas? si autem nec bonum nec malum est, ut quid laudas, ut quid expugnas? quamdiu igitur expugnator libidinis eris, tamdiu pro me contra teipsum iudex eris.

Probatum quarto ex lib. 4. cont. Iul. c. 13. Duo enim bona, quæ à Patre Deo sunt, inter se pugnare non possunt. Pugnant autem inter se continentia & concupiscentia: quid horum à Patre magis velis esse, responde.

Probatum quinto ex lib. 5. c. 7. Nulla pugna est sine malo. Quando enim pugnatur aut bonum pugnat & malum, aut malum & malum, aut si duo bona inter se pugnant, ipsa pugna est magnum malum. &c. Quo loco S. Pater infert contra Iulianum concupiscentiam esse malam eo, quod contra illam pugnet continentia, quæ est bona, & his eum verbis compellat: Adhuc non evigilas, ut intelligas, nostram naturam non esse, sed vitium, contra quod virtute pugnamus?

Probatum sexto ex lib. 1. Oper. Imperf. contra eundem Iulianum c. 71. ubi ait S. Pater: Si ei consentis, malum agnosce peccando, si ei resistis, malum agnosce repugnando. Et in psal. 118. dicit. Odio habemus concupiscentiam nostram, qua caro concupiscit adversus spiritum. Plura possent ex Augustino adduci testimonia, sed hæc sufficiunt. Quid sentiat S. Thomas infra patebit.

Hanc Augustini sententiam fuisse agnoscit claris verbis Dionysius Petavius lib. 13. de Incarn. c. 6. s. 10. ubi ait: A qua heresi (id est Pelagiana) ne illud quidem abhor-

abhorret, quod peccati fomitem concupiscentiam bonam esse defendit, --- Hæc quam Augustini doctrina contraria sint, intelligunt, qui in ejus libris utcumque versati sunt: Etenim plenis ille voluminibus istam ipsam concupiscentiam malam esse, & à malo, id est, peccato, non à Deo congeneritam, ideoque peccatum ab Apostolo nominari docuit. Contra quod Augustini decretum Pelagiani toto ingenij sui impetu ac pertinaci contentione certarunt, præsertim sectæ Coriphæus Iulianus. Qui eodem, quo Prædestinati Author, argumento adversus Augustinum ad propugnandum usus est concupiscentiam. Itaque vel nimium confidens vel extremè imperitus ille scriptor fuerit, qui prostratum aded ac vulgare Augustini dogma aut ignoravit omninò, aut, ut sciat, occultando ac dissimulando latere se posse speraverat.

Objicies primo. Actus concupiscentiæ sunt boni & honesti; ergo ipsa concupiscentia non est vitium naturæ humanæ: ergo potuit esse in primo homine innocente. Consequentia patet. Antecedens probatur: quia in conjugatis motus concupiscentiæ sunt boni.

Respondeo negando antecedens, & ad probationem ejus dico cum Augustino lib. 4. Oper. imperf. c. 23. *Pudicitia conjugalis inhiantem concupiscentiam sive de illicito sive de licito percipere voluptatem frænat ab illicito, permittit ad licitum: hoc est bonum, non tamen ejus, sed benè utentis bonum est. Quod autem ipsa concupiscentia facit, sive ad licitum, sive ad illicitum indifferenter ardere, utique malum est. Hoc utique malo benè utitur pudicitia conjugalis.*

Objicies secundo. Si concupiscentia mala sit, quia actus ad quos inclinatur mali sunt, ergo etiam voluntas est mala (idem est de appetitu sensitivo) quia illius actus etiam mali sunt: ergo nec hæc nec ille potuit esse in primo homine innocente, nec Deum habere creatorem. Respondeo negando consequentiam, quia voluntas elicit multos actus bonos; concupiscentia rebellis non nisi ad malum inclinatur secundum S. Augustinum. Adde secundum S. Augustinum non dari causam efficientem malæ voluntatis sed deficientem tantum. Ad appetitum sensitivum quod attinet, fuit homo creatus rectus cum perfecta subiectione corporis ad animam, & virium inferiorum ad rationem. Unde motus illius contra rectam rationem & inclinationes ad peccata non sunt referendæ in Deum, quia non proveniunt ex appetitu secundum quod à Deo fuit institutus, sed secundum quod defecit ab illius subordinatione. *Pecori, inquit S. P. Augustinus lib. I. de peccat. merit. c. 40. comparatur homo per vitium, non per naturam, non pecoris vitio, sed natura: tanta namque excellentia est in comparatione pecoris homo, ut vitium hominis natura sit pecoris.*

Objicies tertio. Ideò Adam peccavit, quia appetitus sensitivus illius concupivit pomum vetitum: ergo concupiscentia præcessit omne peccatum primi hominis, & per eam fuit sollicitatus ad peccatum. Hoc est argumentum Iuliani. Respondeo negando consequentiam, & dico cum Augustino lib. I. Operis imperf. c. 71. *Præcessit mala voluntas, qua serpenti subdolo crederetur, & secuta est mala concupiscentia, qua cibo inhiæretur illicito.*

Ob-

Objicies quarto. Concupiscentia est perfectio brutorum, ergo est perfectio hominis; ergo fuit in primis hominibus ante peccatum. Est similiter argumentum Iuliani, qui lib. 4. Oper. imperf. c. 56. sic instat contra Augustinum: *Absolvit suos, canes, & asinos, ut Manichaeos vitare videaris, sed damnas propter hoc idem, quod Manichaeus, omnes homines, qui ad imaginem facti sunt: ac nusquam malum naturale constituens nisi in imagine Dei. Concionaris contra nos accusator sanctorum, & patronus asinorum.*

Respondeo negando consequentiam, cum Augustino, qui ibidem argumentum in adversarium retorquens ait: *Quid est quod dicis, Calumniator Catholicorum, & adiutor Manichaeorum? --- nonne accusator sanctorum & patronus asinorum ab homine huius cordis, cuius & ipse es, appellari posset, qui diceret ignorantia veritatis homines fieri miseros posse, asinos vero, nesciendo veritatem, miseros esse non posse? & tamen verissimè diceret. Cur ergo non intelligis, asine, similiter esse verum, ex commixtione maris & foeminae expertes delicti homines nasci non posse, & asinos posse? --- sic ergo in libidine agnosce & pecorū naturam & hominis poenam, si animam non habes asinam. &c.* Non est igitur concupiscentia vitium in brutis, quia est conformis eorum naturae, nec repugnat rationi quam non habent, juxta illud Augustini lib. 4. c. 5. cont. Iulian. *Hac autem libido idem mala non est in belluis, quia non repugnat rationi, qua carent.* Licet igitur homini, in quantum est animal, sit conveniens naturaliter concupiscere bona sensibilia, non tamen appetitui sensitivo hominis, ut rationali appetitui

subjecto, naturale est sensibilia concupiscere contra ordinem rationis. Audiamus iterum S. Augustinum lib. 2. de Gen. cont. Manichæos c. 21. ad propositum nostrum sic discurrentem : *Ad hujus rei exemplum foemina facta est, quam rerum ordo subjugat viro; ut quod in duobus hominibus evidens apparet, id est in masculo & foemina, etiam in uno homine considerari possit: ut appetitum animæ, per quem de membris corporis operamur, habeat mens interior tanquam virilis ratio subjugatum, & juxta lege modum imponat adjutorio suo, sicut vir debet foeminam regere, nec eam permittere dominare virum, quod ubi contingit, perversa & misera est domus.* Ex quibus constat, disparem esse rationem de brutis, in quibus nullus est appetitus rationalis, & hinc concupiscendo sensibilia non resistunt ulli superiori.

Objicies quinto : Deus vult, ut homines nascantur cum concupiscentia, & ut illa maneat in renatis; ergo non est mala. Respondeo negando consequentiam: vult etiam Deus hoc sensu, ut homines nascantur cum peccato originali, à quo posset eos, antequam nascerentur, liberare, & impedire, ne cum illo conciperentur, & tamen inde non potest deduci, peccatum non esse malum. Voluit Deus, ut primi hominis appetitus sensitivus, subjiceretur rationi, & hæc sibi, sed quia rationalis appetitus fuit à Deo aversus, fuit introducta rebellis concupiscentia, à qua pœna Deus non vult posteros Adæ liberare, ob primum illud grande peccatum, per quod natura fuit in deterius mutata.

Objicies sexto : Deus per concupiscentiam punit hominis peccatum; ergo ea est laudanda, sive, ut Iulianus

nus

ius ait apud Augustinum lib. 5. cont. Iulian. c. 4. *Laudis præconio prædicanda.* Respondeo negando sequelam, non enim omne, quod est pœna peccati; laudandum est, cum secundum S. Augustinum unum peccatum possit esse alterius pœna. Unde loco cit. respondet S. Pater Iuliano; *Si prudenter hic saperes, profecto esse iniquitatem videres, quia pars inferior hominis repugnat superiori, atque meliori.* Et c. 3. ibidem. *Nec cogitas, posse te isto modo laudare Angelos malos, qui utique non sunt nisi prævaricatores, atque impij: per quos tamen Deum meritis pœnas irrogare peccantibus sancta scriptura testatur. --- prædica igitur iniquissimas potestates, quia per ipsas mala tribuuntur malis.*

Objicies septimo: Sicut panis & vinum, alique cibi sunt boni, etsi eorum abusus sit malus; ita etiam concupiscentia est bona, licet illius abusus sit malus. Simili argumento utebatur quoque Iulianus, cui Augustinus lib. 3. contra eundem cap. 20. respondet in hunc modum: *Atque ita vis intelligamus libidinem bonam, sed homines, qui ea malè utuntur esse culpabiles, sicut bona est natura panis & vini, quamvis ea malè utendo peccetur. Non intelligis, quid loquaris, ut non videas creaturam panis & vini non concupiscere adversus spiritum, sed ipsam potius inhoneste à male utentibus concupisci, & ea forinsecus in nostrum corpus intrare. Qua idèd parcius & restrictus est utendum, ne ipsa concupiscentia -- adversus nos vehementius & invictius concitetur.*

Objicies octavo: Sicut appetitus rationalis movetur à bonis honestis, ita appetitus sensitivus à delectabilibus & fortius, quam ille, quia delectabilia repræsentantur

tantur per proprias species ; ergo poterat appetitus sensitivus primi hominis à bonis delectabilibus moveri , & motu suo rationem præveniente hominem primum sollicitare & inclinare ad peccatum.

Respondeo negando consequentiam , quia motus appetitus sensitivi præveniens rationem & trahens ad peccatum est pœna peccati , & hinc non poterat esse in primo homine ante peccatum , in quo *voluntas cupiditatem, non voluntatem cupiditas duxit, nec præcessit voluntatem, nec restitit voluntati*, ut Augustinus ait lib. I. operis imperfecti. cont. Julian. c. 71. sicut supra quoque dictum est ad objectionem secundam.

Objicies nono. Si concupiscentia sit pœna peccati ; sequitur , quod subjectio partis inferioris ad superiorē homini immuni à peccato sit debita , sed hoc dici non potest ; ergo concupiscentia non est pœna peccati. Sequela majoris probatur ; quia si non esset debita subjectio , posset homo etiam immunis ab omni peccato illa carere sive pati rebellem concupiscentiam : ergo concupiscentia non esset pœna peccati. Probatur etiam minor, quod scilicet non possit dici, subjectionem partis inferioris homini immuni à peccato esse debitam ; quia illa subjectio non oritur ex intrinsecis naturæ principiis, sed potius potentia concupiscendi, sicut & potentia peccandi. Deinde si subjectio illa esset naturæ debita , sequeretur hominem per peccatum fuisse vulneratum in naturalibus, cujus contrarium videntur docere SS. Patres. asserunt enim , hominis naturalia post primum hominis peccatum mansisse integra. Respondeo distinguendo majorem , sequitur quod
sub-

subjectio partis inferioris ad superiorem homini im-
 muni à peccato sit debita, si spectetur homo prout
 substat divinæ gubernationi, concedo; si spectetur
 præcisè secundum principia intrinseca; nego sequelam
 majoris, conformiter ad illud Augustini lib. 4. contra
 Julian. cap. 17. *Gratia quippè Dèi magna erat, ubi ter-
 renum & animale corpus bestialem libidinem non habebat.*
 Et distincta similiter minore, nego Consequentiam.
 Huc facit etiam illud S. Thomæ in 4. cont. gent. c. 52.
*Quamvis enim hujusmodi defectus naturales homini vide-
 antur absolutè considerando naturam ex parte ejus, quod
 est in ea inferius, tamen considerando divinam providen-
 tiam & dignitatem superioris partis humanae naturæ, satis
 probabiliter probari potest, hujusmodi defectus esse pœna-
 les.* Potest enim aliquid deberi naturæ humanæ, prout
 subicitur divinæ providentiæ & gubernationi, quod
 illi non debetur tanquam proprietas, si spectetur præ-
 cisè secundum sua principia intrinseca. Ordo natura-
 lis exigit secundum S. Augustinum ejusque discipulum
 S. Thomam, ut appetitus sensitivus in homine regatur
 ab appetitu rationali sive ratione, quæ est Regina, ac
 proinde ad Deum spectaret etiam in statu naturæ pu-
 ræ, id est, separato à donis entitativè supernaturalibus
 non permittere rebellionem appetitus. Ad secun-
 dam minoris probationem Respondeo similiter cum
 distinctione; sequitur per peccatum hominem fuisse
 vulneratum in naturalibus, ita ut ablata fuerit illi ali-
 qua perfectio orta & debita ex naturæ principis nego:
 ita ut fuerit ablata per peccatum justitia originalis &
 fuerit appositum impedimentum, scilicet concupis-
 centia,

centia, cujus motus sunt contra naturam concedo: quando autem SS. Patres negant, hominem fuisse vulneratum in naturalibus, intelligendi sunt de vulneratione per subtractionem alicujus principii naturalis. Certum enim est, per peccatum non fuisse corruptam intrinsicè naturam, aut potentias naturales in entitate sua.

Instabis: Si nullo præcedente peccato subjectio partis inferioris naturæ humanæ ex institutione sua sive secundum principia intrinsicè sit indebita, & prout subjicitur, divinæ gubernationi debeat, sequitur non posse condi hominem in statu puræ naturæ, id est, separatum ab omni peccato & beneficio indebito: hasque propositiones Michaëlis Baij à Sede Apostolica damnatas, esse veras: *Deus non potuit talem ab initio creare hominem, qualis modò nascitur: Integritas primæ creationis non fuit indebita naturæ humanæ exaltatio.* Sequela probatur: quia ista subjectio, sine qua condi non potest, est beneficium indebitum naturæ spectatæ secundum principia intrinsicè, & homo creari non potest infectus concupiscentia, cum qua modò nascitur, & subjectio virium inferiorum, in quâ consistit integritas primæ creationis, non est indebita naturæ, prout subjicitur divinæ providentiæ motioni, exaltatio. Respondeo concedendo sequelam, si intelligatur per conditum hominem in statu puræ naturæ homo separatus ab omni beneficio sive dono tam entitativè naturali, quàm supernaturali: quod addo, quia probabile est, non esse necessarium, ut beneficium sit in substantia supernaturale, sed sub-

jectio

jectionem virium inferiorum ad rationem naturæ indebitam, posse esse donum entitativè naturale, sicut & subjectionem voluntatis ad Deum & legem naturalem; prout scilicet naturale opponitur supernaturali elevanti ad perfectionem excedentem naturæ proportionem, vel habentem connexionem cum gratia sanctificante &c.

Ad propositiones damnatas quod attinet, possunt hæc habere varios sensus, & in uno esse veræ, & in altero falsæ. Possunt enim imprimis facere hunc sensum, quod homo non potuerit creari sine integritate includente gratiam sanctificantem, & donum integritatis sive justitiæ, quale fuit in primo homine; vel quod subiectio virium inferiorum sit debita ex naturæ institutione & exigentia tanquam propria illius passio, vel quod non potuerit homo creari, qualis modò nascitur cum concupiscentia, ideo, quod hæc sit formaliter peccatum, in quo sensu jure sunt damnatæ. Deinde potest facere prima propositio hunc sensum, quod non potuerit homo ab initio creari, qualis modò nascitur, scilicet cum peccato, cum vitiosa concupiscentia inclinante ad peccatum, quæ est pœna peccati, & in hoc sensu vera est, cum talis homo ab initio creari non potuerit. Et altera hunc: Quod integritas primæ creationis accepta pro subiectione virium inferiorum non sit indebita, sed debita naturæ, prout subicitur divinæ providentiæ morioni, sive ut loquuntur alii, ex decentia Creatoris, & sic quoque vera est.

Huc quadrat illud Augustini lib. 3. cont. Julian. c.

II. 17

11. In natura hominis ante peccatum pacem decebat esse non bellum. Et illud lib. 2. de peccat. merit, & remiss. c. 22. Quamvis corpus animale gestarent, nihil inobediens in illo adversum se moveri sentiebant. Faciebat quippe hoc ordo justitiæ, ut quia eorum anima famulum corpus à Domino acceperat, sicut ipsa eidem Domino suo ita illi corpus ejus obediret, atque exhiberet vitæ congruum sine ulla resistantia famulatum. Ubi nomine justitiæ non intelligitur rigorosum debitum fundamentum in intrinsicis naturæ principis, sed debitum providentiæ divinæ, sive naturæ, prout subjicitur gubernationi providentiæ. Quod adhuc diversimodè explicatur: Aliqui enim dicunt esse minus quidem consonum divinæ sapientiæ & bonitati, hominem cum tali defectu creare, sed non ita dissonum, ut per absolutam Dei potentiam sic creari non possit: Alii volunt ita esse debitum, ut non solum sit minus consonum, sed etiam dissonum, sive divinam sapientiam & bonitatem non decere taliter creare; ac proinde per potentiam absolutam fieri non posse, ut Deus creet hominem sine subjectione virum inferiorum ad rationem per donum saltem entitativè naturale, eò quòd providentiæ divinæ nihil, nisi quod decet, facere queat, ut ait Richardus à S. Victore lib. 1. de stat. inter hom. p. 1. c. 13. neque per hoc derogari divinæ omnipotentiae, & supremo in omnes creaturas dominio, quia, ut loquitur Augustinus lib. 9. de Gen. ad lit. c. 17. *Non potentia temeraria, sed sapientiæ virtute omnipotens est.*

Urgebis: Secundum S. Augustinum laudandus

esse

esset Deus, etsi ab initio creasset hominem cum rebel-
 li concupiscentia; ergo secundum S. Augustinum
 nec humanæ naturæ secundum sua principia intrinseca
 spectatæ, nec prout subest providentiæ divinæ guber-
 nationi, deberetur ullum donum, etiam entitative natu-
 rale, per quod subordinetur inferior pars superiori
 ante peccatum &c. Antecedens probatur; quia S.
 Augustinus ait lib. 1. retract. c. 9. *Etiamsi ignorantia &
 difficultas (id est concupiscentia) essent hominis primor-
 dia naturalia, nec sic culpandus, sed laudandus esset
 Deus.* Respondeo negando consequentiam. Id e-
 nim ex citato textu non sequitur. Vel enim dicendum
 est, ideo S. Patrem dicere, Deum non esse culpandum,
 sed laudandum, quia supposito, quod Deus voluisset
 hominem condere, sine donis tam actualibus, quam
 habitualibus ordinis supernaturalis, debuisset saltem
 suæ providentiæ collationem donorum & auxiliorum
 ordinis naturalis; vigore quorum inferior pars ante
 peccatum subiecta fuisset superiori, & homines in il-
 lo statu non solum potuissent implere legem natura-
 lem, & assequi finem, ad quem creati fuissent, sed et-
 iam aliqui implevissent, & consecuti fuissent, ne frustra
 eos condidisset, si nullus ad finem pervenisset, sicque
 causa fuisset horum bonorum, ac proinde laudandus;
 non autem culpandus ob peccata, quæ ex inclinatione
 concupiscentiæ provenissent, eò quod non provenis-
 sent ex ea secundum quod fuisset ab ipso instituta, sed
 secundum quod ab illius institutione defecisset. Vel
 dicendum cum aliis, S. Augustinum loco citato agere
 contra Manichæos, qui docebant hominem non

D

posse

posse creari sine concupiscentia mala, & hanc à bono Deo esse non posse; ut inde concluderent, dari malam naturam productricem malorum; Augustinum autem disputationis gratia admissio, non posse hominem sine concupiscentia creari, arguisse, non culpandum, sed laudandum esse Deum, quia alioquin culpandus esset, quòd non faceret illud, quod fieri non potest, id est, quod non produceret hominem sine concupiscentia, qui, ut contendebant Manichæi, sine illa produci non poterat; sed hanc hypothesin postea in libris contra Pelagianos solidè impugnavisse, & probavisse efficaciter Deum absque prævio peccato non potuisse creare cum concupiscentia rebeli, quæcum nascitur, quæ est fomes peccati & maxima miseria & pœna juxta illud S. Augustini serm. 182. de temp. *Non aliunde tantum dolorem habet humana miseria, quam inde, quòd caro concupiscat adversus spiritum.*

Objicies decimo: Secundum S. Augustinum ante peccatum fuit in Adamo inordinatus amor mulieris: ergo potuit esse concupiscentia. Antecedens probatur: quia lib. II. de Gen. ad lit. c. 42. dicit, *quod Adam ex amore mulieris, ne eam contristaret, comederit de fructu vetito.* Respondeo negando antecedens, & ad probationem dico, illum inordinatum amorem fuisse posteriolem superbia. Sed de his infra redibit sermo.

Objicies undecimo. Concupiscentia, cum qua homo nascitur, est humanæ naturæ proprietas: ergo fuit de facto in primo homine ante peccatum. Probatur consequentia: quia natura illius habuit omnes proprietates naturæ humanæ. Antecedens etiam probatur: quia

quia concupiscentia illa non potest separari, ab appetitu sensitivo, qui naturalis est homini. Respondeo negando antecedens; contrarium enim docet S. Augustinus, ut patet ex dictis, magisque patebit ex dicendis: & fidelis ejus discipulus quintus Ecclesiae Doctor S. Thomas Aquinas, qui 12æ qu. 82. a. 3. ad 1. ait: *Quia in homine concupiscibilis naturaliter regitur ratione, in tantum concupiscere est homini naturale, in quantum est secundum rationis ordinem. Concupiscentia autem, qua transcendit limites rationis, inest homini contra naturam.* Et in 2. dist. 30. qu. 1. a. 1. in Corp. *Quod vis concupiscibilis in suum objectum tendat irrefranabile, hoc non est naturale sibi, in quantum est humana, sed contra naturam ejus, in quantum hujusmodi.* Et ad 4. tum. *Vis concupiscibilis hoc habet naturale, ut tendat in delectabile secundum sensum, sed secundum quod est vis concupiscibilis humana, habet, ut tendat in suum objectum secundum regimen rationis.* Cujus ratio est, quia secundum eundem S. Doctorem ibidem a. 1. concupiscentia, cum qua nascimur, est quædam inordinata dispositio proveniens ex dissolutione illius harmoniæ, in qua consistebat ratio originalis justitiæ: sicut etiam ægritudo corporalis est quædam inordinata dispositio Corporis, secundum quam solvitur æqualitas, in qua consistit ratio sanitatis. Unde juxta utriusque Doctoris doctrinam concupiscentia est pronitas omnium potentiarum, in quibus potest esse peccatum, præter & contra imperium rationis in malum, sive bonum commutabile, & ipsius animæ in quantum est potentiarum radix. Sicut enim memorata harmonia omnes potentias affe-

cit, & perfecit, ita concupiscentia omnes pravis carnalibusque propensionibus inficit & corrumpit, ita ut inclinatio in bonum sensibile nullo freno contineatur, sed instar ponderis mentem aggraveret, & deorsum trahat ad bona delectabilia. Hinc ab aliis describitur. *Depravatio & corruptio totius naturæ rationalis omniumque virium ejus.* Tantum abest, ut hujusmodi concupiscentia possit dici humanæ naturæ proprietas. Unde secundum S. Augustinum & S. Thomam ordo naturalis exigit, ut appetitus rationalis dominetur sensitivo. *Si peccatis detractis*, inquit S. Pater lib. 3. de lib. arb. c. 9. *Miseria perseverat, aut etiam peccata præcedit, rectè deformari dicitur ordo atque administratio universi.*

Objicies duodecimo; Concupiscentia manet in renatis post Baptismum; ergo non est mala. Probatur consequentia; quia si esset mala Deus eam odisset in renatis; sed secundum Concilium Tridentinum in renatis nihil odit; ergo si manet in renatis non est mala. Respondeo negando consequentiam; ad cujus probationem distinguo majorem: si esset mala, Deus eam in renatis odisset odio inimicitæ, id est, odio alicujus, quod faciat renatos Deo exosos aut reos damnationis, quemadmodum peccatores odit, nego: odio displicentiæ concedo majorem. Et similiter distinguo minorem: sed Deus in renatis nihil odit odio inimicitæ concedo, odio displicentiæ, nego minorem & consequentiam. Pro cujus perfectiore intelligentia observandum est ex l. 7. c. 9. historiæ Concilii Tridentini, quam scripsit Cardinalis Pallavicinus, subministratis

ab Alexandro VII. actis dicti Concilii, quod inter Patres Tridentinos fuerit gravis disputatio de his verbis Concilii, quibus affirmabatur *in renatis nihil Deum odisse*. Noster enim Generalis Hieronymus Seripandus, qui fuit Cardinalis & Concilii Præses objecit (ut ibidem refert Pallavicinus) *cum concupiscentia sit origo peccati, non à Deo eam odio non haberi, adeoque universalem illam enuntiationem negantem, esse falsam, atque ad hoc persuadendum accuratum commentarium elaboravit*, arguitque: *Si Patres ponerent, nihil esse in renatis odiosum Deo, colligendum hinc esse, nihil in iis relinqui ope divina purgandum, nihil reprimendum, nihil, contra quod pugnandum: quæ omnia divinorum oraculorum dictis adversabantur --- patere ex multis Augustini locis, ipsam Deo displicere: eandem esse malum illud, à quo liberari exflagitant etiam sancti per precationem, quam nos omnes Christus edocuit, quamquam ab ea appetentia non nisi in perenni vita perfectè liberentur: Ex Augustino, concupiscentiam non esse natura proprietatem --- sed corruptionem, perduellionemque natura. Proinde sibi videri eas voces removendas &c.* His aliisque rationibus usus est Seripandus, quæ tamen, inquit laudatus Cardinalis, Patribus nequaquam persuasere decreti mutationem, cum ex illius textura liquido constaret, ibi significari odium illud, quod inimicitie vocatur, & quo dicimus hominem ab homine odio haberi: quod odium Deo verè inesse nequit in eum, qui adoptivus Dei filius est renatus. Non tamen hinc excludi ab illis omnem prorsus labeculam, quæ minus pulchri coram illo reddantur, & quam aversetur in ipsis eo odio quod displicentia nominatur, quæ labecula aut levis-

res culpa sunt à Pole ac Bizantino observata, aut earum
fodina, quæ concupiscentia est: eaque propter utraque à
naturali Deo filio procul fuerunt etiam inter hujusæ vitæ
miserias. Atque in eadem pariter significatione post lon-
gam disceptationem perflitè in decreto posteriora verba,
quibus dicitur: Concupiscentiam haud nocere non consen-
tientibus, intelligendo per vocem nocere æternum dam-
num, cujusmodi est divine gratiæ jactura, & nomine con-
sensus plenum & deliberatum, tametsi cunctis alioquin
noceat aliquo pacto, ut quæ pulverem leviorum noxarum
inspergat &c.

DUBIUM DVODECIMVM.

*An primum hominis primi peccatum potue-
rit oriri ex errore aut ignorantia?*

NOta, varios posse considerari in intellectu creato
defectus: Potest enim in illo considerari primo
negatio cognitionis, aut attentionis, quæ, si cognitio-
nem habere non teneatur, dicitur nescientia; si verò
teneatur, dicitur ignorantia, vel inconsideratio privati-
va: Secundo potest considerari in illo positivus er-
ror, sive judicium falsum de aliqua re. Suppono au-
tem, nullum peccatum posse dari sine omni defectu
intellectus, cum enim voluntas sit potentia cæca, ex
natura sua determinata ad sequendum ductum intelle-
ctus.